

Velikonoce na Dlaskově statku vyprovodí zimu. Hodí ji do Jizery

4.4.2023 - Jan Mikulička | Krajský úřad Libereckého kraje

„Velikonoce na Dlaskově statku jsou legendární a hojně navštěvované. Určitě tomu letos bude také tak. Je to skvělá příležitost seznámit se s velikonočními zvyky, které se v našich rodinách omezily na barvení vajíček a pletení pomlázky. A je to škoda, protože zvyky a symbolika tohoto období je velmi zajímavá a znát ji k naší kultuře patří,“ říká Květa Vinklátová, náměstkyně pro kulturu, památkovou péči a cestovní ruch Libereckého kraje.

Velikonoce představují svátky obnovy života v období přechodu zimy v jarní období. Jejich oslava se formovala v symbióze rolnických tradic nového hospodářského roku a křesťanského obrazu Ukřižování Ježíše Krista a jeho zmrtvýchvstání. Ze všech svátků mají Velikonoce nejdelší přípravné období. Vrcholí ve Svatém týdnu, řečenému též Pašijový nebo Velký. Začíná Květnou nedělí a vrcholí Zeleným čtvrtkem, Velkým pátkem, Bílou sobotou, Božím hodem velikonočním a Červeným pondělkem, který je spojen s pomlázkou.

Bílá sobota byla dnem svěcení ohně, od kterého hospodyně zapalovaly takzvaný nový oheň v kamnech, na kterých připravovaly všechny pokrmy, jež přišly na stůl o Božím hodu Velikonočním. Z oharků ohně se pro ochranu následující úrody dělaly křížky kolem polí, popelem se sypaly louky, ohořelá dřívka se strkala za trám, aby se domu vyhnul oheň.

Některé z těchto obyčejů, spojených s velikonočním i předvelikonočním obdobím, si návštěvníci připomenou v nové stálé expozici Na statku od jara do zimy – Tradiční zemědělství a agrární obyčaje v Pojizeří, která bude k vidění od 16. dubna.

Tradiční součástí programu bude vynášení Smrti neboli Smrtky do Jizery. Děti s ní tradičně o páté postní neděli – Smrtné – putovaly k nejbližšímu potoku či řece, do které ji hodily, nebo ji upálily. Mařena – smrťka, symbolizovala zimu, a proto musela ze stavení pryč. Její figurína se zhotovovala ze dřevěné hole, obalené slámou. Oblékala se do dívčí košile, ozdobené fábory, věnci, papírovými květinami a korály z bílých vyfouknutých vajec a šnečích ulit.

Po utopení Mařeny se průvod dětí zpívajících „Nesem vám nový líto a dobrou novinu, pantatínku, paňmaminko, utonuli jsme zimu“ vrátil do vsi s takzvaným lítem. Pletlo se z jívových ratolestí, které se ozdobily bílými a barevnými vajíčky, řetězy, ptáčky z těsta nebo holubičkami z vejčunků. Spolu s folklórním souborem Nisanka z Jablonce nad Nisou budou tak návštěvníci Dlaskova statku mít možnost Mařenu ze statku vynést, utopit, a přivítat tak jaro.

Doprovodný program:

10:00 **Divadlo b** – loutkové představení **Locika**

11:30 **Folklorní soubory Nisanka a Malá Nisanka** (Jablonec nad Nisou) – Podještědí, Pojizeří a Podkrkonoší

12:00 **Vynášení Smrti do Jizery**

12:30 **Folklorní soubor Písečan** (Písek) – Prácheňsko

13:30 **Valašský soubor písní a tanců Vsacan** (Vsetín) – Valašsko

14:30 **Divadlo b** - loutkové představení **O Malence**

15:30 **Harmonikářka Lucie Eva Doušová**

Stálá expozice Od jara do zimy - Rok hospodáře

Dílny pro děti: výroba létečka (symbol vítání jara), pečení velikonočního pečiva, pletení pomlázky

Tradiční řemeslný jarmark a občerstvení.

<https://www.kraj-lbc.cz/aktuality/velikonoce-na-dlaskove-statku-vyprovodi-zimu-hodi-ji-do-jizery-n1141887.htm>